

İlköğretimde Okuyan Yabancı Uyruklu Öğrenciler ile T.C. Öğrencilerine Birlikte Eğitim Verilmesinde Veli ve Öğretmen Görüşlerinin Karşılaştırılması

Burçin Burçak KILINÇ¹

Yrd. Doç. Dr. Aylin SÖZER ÇAPAN²

Toplumsal değişimin göstergelerinden birisi olarak göç olgusu karşımıza çıkmaktadır. Göçler ülkelerin kendi içinde olabileceği gibi farklı ülkelere yapılan dış göçlerde görülmektedir. Dış göçlerin en önemli nedenleri olarak; ülke ekonomisi, işsizlik buna bağlı olarak açlık ve en önemlisi ülkede yaşanan savaşlar farklı ülkelere göç yapılmasına neden olmaktadır. Ülkemize dış göçler ile gelen aile üyeleri bildikleri ortamdan uzaklaşarak farklı bir toplumun yaşantısına ayak uydurmak zorunda kalır. Sosyal benliklerinin dışında kendi rollerini kaybetme, ait olma ve yeterliliklerini de kaybetme noktasına gelirler (Bronstein ve Montgomery, 2011). Göçler ile gelen bu olumsuzluklardan en fazla etkilenen göç eden ailelerin çocukları oluşturmaktadır.

Ülkemizde yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal yaşama uyumunu sağlamak ve eğitimlerini devam ettirebilmeleri için buldukları semtin okullarına kayıt ettirilmektedir. Yabancı uyruklu öğrenciler ile normal öğrencilerin bir arada eğitim alması sağlanmaktadır.

Türkiye konumu itibariyle uzun yıllardır göç veren bir ülke olarak bilirse de yakın tarihte değişen dinamiklerle göç alan bir ülke durumuna gelmiştir. Türkiye İstatistik Kurumunun yaptığı son araştırmaya göre 1995-2000 yılları arasında ülkemize göç eden yabancı uyruklu kişi sayısı 234000 civarındadır (TÜİK, 2000). Bu göçlerin yarısına yakın bir kısmını Almanya, Bulgaristan ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nden göç edenler oluşturmaktadır. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin 2014 yılında yapmış olduğu çalışmaya göre 1 milyonun

¹ *İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*

² *İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*

üzerinde çoğunluğu Suriye, Irak ve Afganistan olmak üzere göç alınmıştır ve bu sayının 2015 yılında 1,6 milyonu bulacağı tahmin edilmektedir (UNHCR, 2014).

Bu durum göz önüne alındığında ülkemize gelen yabancı uyruklu öğrencilerin eğitimi şu an uygulanan yöntemlerle sorun çıkartabilecek seviyededir. Farklı bir ülkeye göç eden ve eğitimine yeni başlayan bir öğrenci, bildiği çevre ilişkilerinden koptuğu için sosyal rollerini kaybetme riskiyle karşı karşıyadır. Kendilerini ait oldukları yerde hissedememe duygusu yeterliliklerinin de sorgulanmasına sebep olabilir (Ömerlioğlu ve Kandır, 2006). Bu nedenle, göç eden çocukların yaşadıkları sosyokültürel dezavantajların onların kişilik gelişimi üzerinde kalıcı izler bırakmasının önüne geçmek gerekmektedir.

Şüphesiz göç ile birlikte ortaya çıkan kültürel farklılıklar, ilk bakışta eğitim hayatı yeni başlayan öğrenciler için daha büyük riskler oluşturmaktadır. Farklı bir dil ve kültür ile ilköğretim çağına gelmiş bir öğrencinin ilköğretim tecrübesini yabancı bir dil ve kültür ile başlatıyor olması okula uyum sürecini olumsuz yönde etkileyerek eğitimiyle alınabilecek verimin daha düşük olmasına sebep olabilir (Diler ve Avcı, 2003).

Bu araştırma, ilköğretimde okuyan, farklı uyruklu öğrenciler ile T.C. öğrencilerine birlikte eğitim verilmesinde veli ve öğretmenin görüşlerini karşılaştırma amacıyla yapılmaktadır. Yapılacak olan çalışmada temel amaç, ilköğretim öğrencileri arasında eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal uyum becerilerinin incelenmesi ve eğitimde karşılaşılan sorunların incelenerek bu sorunlara karşı farklı çözümler üzerinde durulmasıdır. Öğretmenlerin bahsi geçen durumlarda yaşayabileceği sorunlar da belirlenerek eğitimin verimli bir şekilde gerçekleşmesi için alınması gereken önlemler de göz önüne serilecektir.

Araştırmanın temelinde yabancı uyruklu öğrenciler ve onlarla birlikte aynı şartlar altında eğitim gören öğrenciler bulunmaktadır. Öğretmenin her iki grupta olan iletişim ve etkileşimi eğitim kalitesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bununla birlikte yabancı uyruklu öğrencilerin ailelerinin ülkemize geliş zamanları ve ülkemize alışma durumları da yabancı uyruklu öğrencilerin alışma dönemleri için önemli birer faktördür. Faktörlere ve

belirlenmesi gereken durumlara bakıldığında araştırmının 2 ayrı araştırma yöntemiyle yapılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Araştırmının ilk kısmı yabancı uyruklu öğrencilerin eğitim gördüğü sınıftaki öğrencilerin anne baba ve öğretmenlerinin çocukların sosyal uyum ve becerilerine ilişkin görüşlerini ortaya koymasını içerdiği için betimsel niteliktedir. Diğer çalışma ise başarı konusundaki farklılıkların, öğretmenin davranışı, öğrencilerin ilgileri ya da ebeveynlerin uyum sağlama durumları gibi faktörlerle ne şekilde ilişkili olduğunu inceleme amacıyla yapılacağı için ilişkisel araştırma yöntemidir.

Her bir faktörün ayrı olarak incelenmesi ve diğer faktörlerle ilişkilerinin net bir şekilde ortaya konabilmesi için 2 farklı ölçek uygulanması planlanmıştır. İlk ölçekte öğrenciler ve aileleri hakkında bilgi toplamak için öğrenciye ve ailelere sorular sorulmaktadır. İkinci ölçekte ise öğrencinin başarı durumunu ve uyumunu netleştirmek için öğretmenlere sorular sorulmaktadır.

Araştırmının evrenini İstanbul Zeytinburnu ilçesinde bulunan okullar oluştururken araştırmının örneklemini ise Zeytinburnu Gazipaşa İlköğretim Okulunda okuyan 1. ve 2. sınıf öğrenci velileri ve sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Göç, sosyal uyum, sosyal beceri ve ilköğretim

Kaynakça

- Bronstein, I. ve Montgomery, P. (2011). Psychological distress in refugee children: a systematic review. *Springer science*.
- Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK]. (2000). *Genel nüfus sayımı*. <http://www.tuik.gov.tr>
- UNHCR Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği. (2014). 2014-2015 *Global appeal Turkey*.
- Ömerlioğlu, E. ve Kandır, A. (2006). Göç eden ailelerin ilkokula giden çocuklarının sosyal uyum ve becerilerinin incelenmesi.
- Diler, R. S. ve Avcı, A. (2003). Emotional and behavioural problems in migrant children. *Swiss med weekly*.